

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžf/35/2012
Identifikačné číslo spisu:	1004117816
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1004117816.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého, v právnej veci žalobcov: 1/ L. L., Z., X., 2/ G. H., R., R., oboch zastúpených advokátom JUDr. Milanom Válašikom, Advokátska kancelária Válašik & Partners, s.r.o., Ul. 29. augusta 5, Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Vazovova 2, Bratislava (pôvodne žalovaný Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Mierová 23, Bratislava), za účasti: 1/ KSILEMAAMBER, IČO: 110591321, Saules st. 3-15, 26112 Elektrenai, Litva, zastúpená opatrovníčkou Darinou Fraňovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Bratislava I., 2/ G. R., L., T., zastúpený CHARGE DAVOUÉ UJJ, s.r.o., Legionárska 14, Trenčín, konajúcej prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Jozefa Uja, 3/ O. T., V., P., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 16103/04-1410 z 2. septembra 2004, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/161/2005-154 z 28. marca 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/161/2005-154 z 28. marca 2012, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 2 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 16103/04-1410 z 2. septembra 2004 ako aj rozhodnutie Colného úradu Bratislava zn. 1908/2004-520110/5-26 z 23. januára 2004 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcom priznal náhradu trov konania v sume 673,69 eur.

Žalovaný rozhodnutím č. 16103/04-1410 z 2. septembra 2004 v odvolacom konaní potvrdil rozhodnutie Colného úradu Bratislava zn. 1908/2004-520110/5-26 z 23. januára 2004, ktorým colný úrad podľa § 406 ods. 1 zákona č. 238/2001 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „colný zákon č. 238/2001 Z. z.“) vymeral, a po zápise do účtovných dokladov podľa § 407 ods. 3 v súlade s § 410 ods. 4 colného zákona č. 238/2001 Z. z. oznámil povinným dlžníkom podľa § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „colný zákon č. 180/1996

Z. z.) ako dlžníkom spoločným a nerozdielnym colný dlh v celkovej výške 7 997 663 Sk. Ako dlžníkov colný úrad označil žalobcov v 1. a 2. rade a pribratých účastníkov konania v 1. až 3. rade. Colný dlh mal vzniknúť dňa 18. októbra 2000 spôsobom podľa § 198 ods. 1 colného zákona č. 180/1996 Z. z., nezákonným odňatím tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS - CLUJ“ čistiaci roztok pre potravinársky priemysel, ktorý bol do tuzemska dovezený cez hraničný prieťah Bratislava Rusovce - cesta dňa 18. októbra 2000, spod colného dohľadu.

Krajský súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že dňa 18. októbra 2000 prepravila litovská právnická osoba KSILEMA AMBER na územie Slovenskej republiky 24 tisíc litrov tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS - CLUJ“, deklarovaný ako čistiaci roztok pre potravinársky priemysel. Tovar bol dopravcom na pohraničnom colnom úrade riadne prihlásený a bol prepustený do colného režimu tranzit. Dovážaná látka bola nesprávne zatriedená ako povrchový prípravok, išlo o preparát na báze rafinovaného etylalkoholu, a teda bol to tovar podliehajúci dovoznému clu, ktorý bol podľa zistení colných orgánov nezákonne odňatý spod colného dohľadu. Z uvedeného dôvodu bol žalobcom a pribratým účastníkom preskúmaným prvostupňovým rozhodnutím colného úradu oznámený colný dlh vo výške 7 997 663 Sk. Z rozhodnutia colného úradu vyplýva, že colný dlh mal vzniknúť dňa 18. októbra 2000 spôsobom uvedeným v § 198 ods. 1 colného zákona č. 180/1996 Z. z. Krajský súd poukázal na obsah odôvodnenia rozhodnutia colného úradu, z ktorého vyplýva, že správny orgán vykonal dokazovanie zaobstaraním si listinných dôkazov - výpovedí colníkov urobených pred Krajským úradom vyšetrovania PZ Nitra a v odôvodnení rozhodnutia podrobne popísal výpovede G. H., L. L., O. T. a G. R., colníkov, ktorí vypovedali pred vyšetrovateľom ako svedkovia, pričom neskôr, po vznesení obvinenia viacerí z nich vypovedať odmietli, resp. svojimi výpoveďami popreli predchádzajúce tvrdenia (napr. G. H.). G. R. a O. T. odmietli akúkoľvek spojitosť s nezákonnými dovozmi tovaru. V prvostupňovom rozhodnutí colný úrad uzavrel, že colníci si museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Colný úrad ďalej uviedol, že v danej veci je nesporné, že existujú aj ďalší dlžníci, ktorí odňali tovar colnému dohľadu a ktorí sa toho zúčastnili, pričom polícia obvinila niekoľko ďalších osôb z trestného činu, avšak týmto osobám dosiaľ vina nebola preukázaná a colné orgány nedisponujú dôkazmi oprávňujúcimi voči nim začať konanie.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na časovú pôsobnosť colného zákona vyplývajúcu z intertemporálneho ustanovenia § 458 ods. 1 colného zákona č. 238/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého na konania začaté pred 1. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy, sa odvolal na svoje skoršie rozhodnutia, v ktorých vyslovil právny názor, že okolnosti vzniku colného dlhu je možné posúdiť len podľa zákona platného a účinného v čase odňatia tovaru spod colného dohľadu, teda podľa colného zákona č. 180/1996 Z. z. Odvolávajúc sa na princípy právneho štátu, právnej istoty a zákaz retroaktivity právnej normy krajský súd konštatoval, že aj keď správne konanie na vymaganie colného dlhu začalo za účinnosti colného zákona č. 238/2001 Z. z., teda po 1. júli 2001, bolo potrebné okolnosti vzniku colného dlhu a z toho vyplývajúce povinnosti zainteresovaných osôb posúdiť podľa colného zákona č. 180/1996 Z. z. Pre úplnosť krajský súd dodal, že colný dlh vzniká fakticky, priamo nastaním zákonom predpokladaných skutočností (§ 198 ods. 2 colného zákona č. 180/1996 Z. z.) a rozhodnutie colného úradu túto skutočnosť iba deklaruje, pričom toto rozhodnutie má deklaratórny charakter aj v časti určenia dlžníkov.

Krajský súd vzhľadom k tomu, že správne orgány oboch stupňov vychádzali v podstate len z výpovedí colníkov získaných v rámci trestného konania, sa stotožnil s poukazom žalobcov na súvislosť trestného konania vedeného proti žalobcom a preskúmaného správneho konania s tým, že prípadné rozhodnutie vydané v trestnom konaní má význam aj pre žalobou napadnuté správne konanie. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na skutočnosť, že do vynesenia napadnutého rozsudku nebol v trestnom konaní vydaný právoplatný odsudzujúci alebo oslobodzujúci rozsudok.

Za dôvodnú považoval krajský súd taktiež námietku žalobcov ohľadne potreby preukázania vedomosti odňatia tovaru spod colného dohľadu. Podľa krajského súdu, vychádzajúc z ustanovenia § 198 ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z., musí byť v prípade žalobcov preukázaná ich vedomosť o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, preto bolo na žalovanom, aby preukázal, že žalobcovia v

postavení colného orgánu si boli vedomí odňatia tovaru spod colného dohľadu. Krajský súd tiež poukázal na to, že povinnosťou žalovaného bolo uviesť, ktorú konkrétnu povinnosť uvedenú v konkrétnom ustanovení colného zákona žalobcovia ako colníci porušili. Podľa názoru krajského súdu v tomto smere nie je postačujúca úvaha správneho orgánu, že žalobcovia si ako colníci museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Podľa prvostupňového súdu vedomosť o odňatí tovaru spod colného dohľadu musí byť jednoznačná, nepostačuje možnosť takejto vedomosti, pričom krajský súd zároveň nevylučuje, že takéto konanie môže byť dôvodom pre vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti, avšak pre oznámenie colného dlhu musí byť vedomosť colníka o odňatí tovaru spod colného dohľadu preukázaná jednoznačne.

K spôsobu získavania dôkazov a podkladov pre prvostupňové rozhodnutie o určení colného dlhu a určenia okruhu dlžníkov krajský súd uviedol, že zápisnice o výsluchoch získané z trestného konania môžu byť použité ako dôkaz v správnom konaní, pokiaľ sú ale spochybnené neskoršími výsluchmi, mal by správny orgán svoje tvrdenia podložiť aj inými dôkazmi. Krajský súd sa oboznámil s uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku zo 4. júla 2007, ktorým bola vec žalobcov odmietnutá a vrátená prokurátorovi z dôvodu procesných nedostatkov s tým, že dôkazné prostriedky získané v trestnom konaní nie len že by nebolo možné procesne relevantne na hlavnom pojednávaní vykonať, ale ich aj hodnotiť z hľadiska obsahu v spojení s ďalšími dôkazmi a opierať o ne skutkové zistenia. Ďalším uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok sp. zn. BB- 3T/21/2011 zo dňa 1. decembra 2011 tento súd opätovne odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi. Z uvedeného pre krajský súd vyplynulo, že správne orgány založili zistený skutkový stav na pochybných dôkazoch, ktoré boli vykonané čiastočne nezákonne a sú vnútorne rozporné. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že z obsahu spisu je tiež známa informácia o tom, že neexistuje všeobecne záväzný právny predpis ani interný predpis, ktorý by upravoval technologický postup colníkov do tej miery, že by určoval povinnosti pre colníka na pracovisku dovoz a colníka na pracovisku kancelária a najmä vzťah medzi ich povinnosťami. Súd v zhode s názorom žalobcov uviedol, že závery správneho konania by sa nemali dostať do rozporu so závermi trestného konania.

Krajský súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcov o porušení § 220 colného zákona č. 180/1996 Z. z., keď podľa žalobcov bolo colný dlh možné dodatočne určiť len do troch rokov od roku, v ktorom bolo možné sumu cla podľa ods. 4 prvýkrát vymerať. Krajský súd ozrejmil, že uvedené ustanovenie upravuje otázku dodatočného určenia colného dlhu v prípadoch, ak sa vymerala suma cla nižšia ako je suma cla zodpovedajúca colným predpisom, avšak v prejednávanom prípade nešlo o dodatočné vymorenie colného dlhu, ale o vznik colného dlhu, a preto toto ustanovenie nie je možné aplikovať.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Žalovaný nesúhlasí s názorom, že pri rozhodovaní prvostupňový správny orgán vychádzal len z výsluchov žalobcov realizovaných v trestnom konaní, ale aj z dôkazov zadovážených vlastnou činnosťou, pričom poukázal na skúmanie vstupu vozidiel prepravujúcich etylalkohol na colné územie a výstupu z neho colnými orgánmi, zisťovanie okolností nekonania žalobcov pri potrebnej evidencii tovaru jeho nezaevidovaním v zodpovedajúcej elektronickej evidencii - z registra odoslaného tovaru, zistenie skutočnosti, že predmetné motorové vozidlo vystúpilo z colného územia Slovenskej republiky bez tovaru, ktorý bol nim dovezený.

Žalovaný považuje výpovede žalobcov v trestnom konaní za zodpovedajúce celkovo zistenému skutkovému stavu, a tiež potvrdzujúce skutočnosti zistené pri skúmaní pohybu predmetného tovaru po jeho vstup na colné územie Slovenskej republiky ako i skutočnosti zistené preverovaním nedostatkov pri výkone služby žalobcov ako colníkov. Skutočnosť, že žalobcovia v trestnom konaní po porade s právnymi zástupcami zmenili svoje výpovede tak, že prestali navzájom súhlasiť, nemá podľa žalovaného vplyv na ich použiteľnosť v správnom konaní a taktiež to neznamena, že nové výpovede sú pravdivé a tie pôvodné boli nepravdivé. Žalovaný nesúhlasí s názorom, že výpoveď urobená bez prítomnosti právneho zástupcu je pre účely správneho konania nezákonne získaným dôkazom. Procesné nedostatky

zistené v trestnom konaní môžu síce spôsobiť nemožnosť včasného a riadneho ukončenia trestného konania, ale nemajú žiaden vplyv na možnú pravdivosť výpovedí.

Žalovaný trvá na svojom právnom názore, že výsledok trestného konania nemožno považovať vo vzťahu ku konaniu o vymeraní colného dlhu za predbežnú otázku. Colný orgán si ani nerobí úsudok o tom, či niektorý žalobca spáchal trestný čin. Podľa žalovaného colné konanie je samostatným konaním, nezávislým od výsledku trestného konania, a žalovaný v ňom vykonal všetky procesné úkony a dostatočne zistil skutkový stav. Žalovaný má za to, že právoplatné odsudzujúce alebo oslobodzujúce rozhodnutie súdu vynesené v trestnom konaní nemá žiaden vplyv na zodpovednosť dlžníka za colný dlh. Colné orgány v správnom konaní neposudzujú vinu účastníkov konania (v tomto prípade žalobcov), ale ich zodpovednosť podľa colného zákona. Colný dlh vznikol v predmetnom prípade priamo zo zákona okamihom odňatia tovaru spod colného dohľadu. Žalobcovia boli ako dlžníci právne kvalifikovaní podľa § 198 ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. ako osoby, ktoré sa na nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu zúčastnili a boli si vedomí alebo si mali byť vedomí, že tovar sa odníma spod colného dohľadu. Participáciu žalobcov na nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu a ich vedomosť o tejto skutočnosti, podľa názoru žalovaného, colné orgány v konaní dostatočne preukázali.

Žalovaný nesúhlasí ani s právnym názorom krajského súdu o nepreukázaní dostatočného poučenia žalobcov o ich povinnostiach vyplývajúcich z interných predpisov Colného riaditeľstva SR a s tým spojenou namietanej záväznej povinnosti žalobcov vykonať kontrolu odobratím vzoriek z predmetného tovaru, ktorého odňatím spod colného dohľadu vznikol colný dlh ako i nutnosťou jednoznačného preukázania vedomosti žalobcov o tom, že sa ich konaním alebo nekonaním určitý tovar odníma spod colného dohľadu. Z dikcie § 198 ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. žalovaný odvodzuje, že nie je potrebné, aby si žalobcovia boli vedomí toho, že tovar sa odníma spod colného dohľadu, ale postačuje, že si mali byť vedomí, že sa tovar odníma spod colného dohľadu. Nezákonnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu podľa žalovaného znamená, že s tovarom bolo nakladané v rozpore s právnymi predpismi, ktoré nakladanie s ním upravujú, pričom samotné vedomie alebo možnosť vedomia skutočnosti, že tovar sa odníma spod colného dohľadu, nie je možné odvodzovať len zo znalosti interných predpisov vydaných Colným riaditeľstvom SR. Odvolávajúci sa na výsledky vykonaného dokazovania v rámci trestného ako i správneho konania žalovaný má za to, že žalobcovia poskytli vedomú pomoc pri prestupe motorových vozidiel prepravujúcich chemickú látku (etylalkohol) s obchodným označením „DONESTOS CLUJ“ cez colnú hranicu Slovenskej republiky, spolupracovali na zničení dokladov preukazujúcich vstup prepravovaného tovaru na colné územie a zabezpečili, aby tento tovar nebol evidovaný v príslušnej elektronickej databáze - v registri odoslaného tovaru. Podľa žalovaného žalobcovia museli vedieť, že nezapísanie tovaru do registra odoslaného tovaru, rovnako ako akékoľvek iné neštandardné postupy pri výkone služby počas colného prejednávania určitého tovaru nie sú správne a môžu mať za následok nezákonné odňatie tovaru spod colného dohľadu. Žalovaný námietku žalobcov o neexistencii ich povinnosti odoberať vzorky z prepravovaného tovaru považuje za bezpredmetnú, nakoľko pre vyvodenie zodpovednosti za colný dlh je irelevantné, či žalobcovia - dlžníci poznali presné chemické zloženie tovaru, ktorý napomáhali odňať spod colného dohľadu. Podľa žalovaného ich zodpovednosť za podieľanie sa na nezákonnom odňatí tovaru nezávisí od druhu a množstva tovaru, ktorý bol nezákonne odňatý.

K podanému odvolaniu žalovaného sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril príbratý účastník v 2. rade, G. R., a navrhol napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými tvrdeniami a právnou argumentáciou žalobcov. K vykonaniu dokazovania v colnom konaní uviedol, že žalovaný nezákonným spôsobom zabezpečil prvotné výpovede z trestného konania, pričom sám vo veci nevykonával ani jeden dôkaz a ako účastníkovi konania mu odoprel nahliadnuť do spisu a ani ho v colnom konaní nevypočul. K údajnému colnému dlhu neexistuje podľa G. R. žiadne skutkové zistenie a po jedenástich rokoch je otázne, či vôbec došlo k vzniku colného dlhu a či vôbec došlo k spáchaniu trestných činov, pre ktoré bolo vznesené obvinenie. G. R. tiež poukázal na trestné konanie, v ktorom Špecializovaný trestný súd už druhýkrát v rámci PPO vrátil vec prokurátorovi na došetrenie za účelom odstránenia procesných pochybení. Od vyriešenia predbežnej otázky v trestnom konaní pritom závisí

ďalší postup žalovaného. Colný úrad bol preto povinný prerušiť colné konanie do právoplatného skončenia trestného stíhania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 250i ods. 3 OSP na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Odvolací súd v medziach podaného odvolania preskúmal obsah súdneho a administratívneho spisu (v predložennom rozsahu) a dospel k záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu sú vecne správne a preto je dôvod na potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku s doplnením nasledovných dôvodov odvolacieho súdu.

Predmetom súdneho konania v prejednávanej veci je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým bol žalobcom a pribratým účastníkom ako solidárnym dlžníkom vymieraný a oznámený colný dlh, ktorý vznikol podľa § 198 ods. 1 v spojení s ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. dňa 18. októbra 2000 nezákonným odňatím tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS - CLUJ“ spod colného dohľadu.

Podľa § 2 písm. h/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie colným dlhom povinnosť osoby zaplatiť príslušné dovozné clo, dane a iné platby pri dovoze alebo v súvislosti s dovozom tovaru (colný dlh pri dovoze) alebo príslušné vývozné clo (colný dlh pri vývoze).

Podľa § 2 písm. o/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie dlžníkom osoba, ktorej bola uložená povinnosť splniť colný dlh rozhodnutím colného orgánu.

Podľa § 198 ods. 1 a 3 colného zákona č. 180/1996 Z. z. colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

Dlžníkom je

- a) osoba, ktorá tovar odňala spod colného dohľadu,
- b) každá osoba, ktorá sa na tomto odňatí zúčastnila a bola si vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar sa odníma spod colného dohľadu,
- c) každá osoba, ktorá získala alebo držala tovar odňatý spod colného dohľadu a v čase získania alebo uschovávanía si bola vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar bol odňatý spod colného dohľadu,
- d) osoba, ktorá má plniť povinnosti, ktoré vyplývajú z dočasného uskladnenia tovaru alebo z režimu, do ktorého bol tovar prepustený.

Podľa § 208 colného zákona č. 180/1996 Z. z., ak je za splnenie colného dlhu zodpovedných niekoľko osôb, považujú sa za spoločných a nerozdielnych dlžníkov.

Podľa § 270 colného zákona č. 180/1996 Z. z., ak tento zákon neustanovuje inak, platia o colných priestupkoch a o konaní pred colnými orgánmi predpisy o priestupkoch a o správnom konaní.

Dlžníci pri vzniku colného dlhu nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu sú vymedzení v § 198 ods. 3 colného zákona č. 180/1996 Z. z., pričom colné orgány v prejednávanej veci určili dlžníkov podľa písm. b/ tohto ustanovenia ako osoby, ktoré sa na odňatí tovaru zúčastnili a boli si vedomé alebo si mali byť vedomé, že tovar sa odníma spod colného dohľadu.

Doslovný výklad ustanovenia § 198 ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. by mohol viesť k veľmi širokému poňatiu zodpovedných subjektov ako dlžníkov pri vzniku colného dlhu formou účasti na odňatí tovaru spod colného dohľadu. Rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu sa v tomto smere už ustálila na názore, že v každom prípade musí byť preukázaná vedomosť osoby, ktorá sa na odňatí tovaru zúčastnila, o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, ktorá musí byť jednoznačná, a k tomu má správny orgán využiť ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok), ktoré sú takými zákonnými procesnými mechanizmami, ktoré dokážu pri zachovaní všetkých procesných práv účastníkov zistiť stav veci čo najúplnejšie a najobjektívnejšie, a musí byť samozrejmosťou, že na základe výsledkov zadovážených v konaní k nim správny orgán podá náležité vysvetlenie, čím zvýšeniu dôvery v správne orgány napomôže - rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžf/10/2010 z 19. mája 2010, 8Sžf/19/2011 z 22. marca 2012, 4Sžf/50,51/2012 z 27. novembra 2012 a 4Sžf/65,66,67/2012 z 27. novembra 2012.

Ak teda žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že colné orgány neskúmali mieru zavinenia jednotlivých účastníkov konania, nepostupovali v súlade so zákonom, pretože boli povinné preukazovať vedomosť žalobcov o tom, že tovar sa odníma spod colného dohľadu. Táto vedomosť nie je prezumovaná, a to ani v prípade, ak ide o colníkov. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že vedomosť o odňatí tovaru spod colného dohľadu sa musí vzťahovať na všetky znaky skutkovej podstaty odňatia tovaru spod colného dohľadu, vrátane tovaru, ktorý sa odníma. Nie je preto opodstatnené odvolacie tvrdenie žalovaného, ktorý považuje za irelevantné, či žalobcovia poznali tovar (chemické zloženie tovaru), ktorý bol nezákonne odňatý.

Zákonným predpokladom vzniku colného dlhu podľa § 198 ods. 1 colného zákona č. 180/1996 Z. z. bolo jeho nezákonné odňatie spod colného dohľadu. Colný dlh teda vznikne odňatím tovaru spod colného dohľadu, ktoré sa uskutočnilo v rozpore so zákonom, t. j. pri ktorom bol porušený zákon v niektorom ustanovení, príp. ustanoveniach. Prvostupňový colný orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že „tovar nebol pri vstupe na územie Slovenskej republiky zaregistrovaný colnými orgánmi do registra odoslaného tovaru“, pričom žalobcom a pribratým účastníkom v 2. a 3. rade bol ako colníkom „dostatočne známy význam jednotlivých dokladov a ich obeh“. Colné orgány vo svojich rozhodnutiach neuviedli, ktoré konkrétne ustanovenia zákona žalobcovia a pribratí účastníci porušili - ustálenie príslušných porušených povinností a ich právnej kvalifikácie pritom malo byť súčasťou výrokovvej časti rozhodnutia v záujme jeho zrozumiteľnosti (§ 47 ods. 2 Správneho poriadku). V dôsledku absencie uvedenia ustanovení zákona, ktoré boli konaním účastníkov porušené, sú rozhodnutia colných orgánov nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Žalovaný mal nezákonnosť konania žalobcov - zúčastnenie sa na nezákonnom odňatí tovaru dostatočne preukázať a v rozhodnutí svoj záver riadne odôvodniť. Poukaz na zaužívanú prax, ba ani na ustanovenia interných predpisov, ak na ne neodkazuje zákon, nezodpovedá zisteniu, že odňatie tovaru spod colného dohľadu bolo nezákonné. So záverom krajského súdu o zistení skutkového stavu colnými orgánmi, ktorý nie je dostačujúci pre riadne posúdenie veci, sa odvolací súd stotožňuje. Z obsahu rozhodnutí colných orgánov vyplýva, že dokazovanie vykonával len prvostupňový správny orgán, a to stanoviskami colných správ Rumunska a Maďarskej republiky, zisťovaním v evidenciách colných orgánov Slovenskej republiky a výpoveďami žalobcov urobenými pred Krajským úradom vyšetrovania Policajného zboru Nitra, ktorý v tom čase viedol trestné stíhanie vo veci. Rozhodujúca časť skutkových zistení - prakticky všetky skutkové zistenia vedúce k určeniu žalobcov ako dlžníkov colného dlhu - bola pritom získaná práve z výpovedí v trestnom konaní, ktoré vykonal správny orgán ako listinné dôkazy.

Pokiaľ ide o možnosť použiť v správnom konaní aj dôkazy, ktorých vykonanie v trestnom konaní malo byť v rozpore s trestno-procesnými normami, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 34 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno

zistiť a objasniť skutočný stav vecí a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. V konaní pred colnými orgánmi je potrebné brať zreteľ najmä na právne normy upravujúce vykonávanie dokazovania v správnom konaní. Prísnejšie procesné podmienky v trestnom konaní nemusia hneď bez ďalšieho diskvalifikovať nezákonne získaný dôkaz v trestnom konaní aj pre jeho použitie v správnom konaní. Dôležité je posúdiť, či ide o zákonný dôkaz pre potreby správneho konania, akým spôsobom objasňuje skutočný stav vecí, ako zapadá do ďalších dôkazov vykonaných colnými orgánmi. V prípade rozpornosti jednotlivých dôkazov musí byť zrejmé, ako sa s tým správny orgán vysporiadal a akými úvahami sa riadil pri ich vyhodnotení.

V tejto súvislosti je treba prisvedčiť krajskému súdu, že v predmetnej veci mali byť zabezpečené aj iné dôkazy než z trestného spisu, aby bol skutkový stav zistený čo najúplnejšie. Prihliadnuc na závažnosť skutku, vzhľadom na výšku vymeraného colného dlhu, mal colný úrad v záujme detailného a presvedčivého objasnenia vecí v správnom konaní vykonať ústne pojednávanie a sám vypočúť účastníkov konania a prípadných svedkov. Pre prejednávajúcu vec nie je tiež nepodstatnou skutočnosť, že tovar, ktorý bol prepravovaný, sa nenašiel, jeho analýzu colné orgány Slovenskej republiky nevykonali a v tomto smere vychádzali z vyjadrenia orgánov Rumunska.

Čo sa týka odvolacej námietky žalovaného, že rozhodnutie v trestnom konaní vedenom proti žalobcom a pribratému účastníkovi za trestné činy, ktoré sa im kladú za vinu, nemá vplyv na ich zodpovednosť za colný dlh, najvyšší súd tejto úvahe pripisuje správnosť, nakoľko skutková podstata colného dlhu pri nezákonnom odňatí tovaru spod colného dohľadu sa nezhoduje so skutkovými podstatami trestných činov, z ktorých sú žalobcovia obvinení, pričom aj účel vyvodzovania zodpovednosti za colný dlh nie je len a primárne represívny, ale aj (a hlavne) fiškálny. To však nemohlo ovplyvniť záver o nezákonnosti rozhodnutí colných orgánov, ktoré vychádzali z nedostatočne zisteného skutkového stavu, ako aj z nesprávneho právneho posúdenia vecí a ich rozhodnutia sú pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Práve žalovaný, ktorý sa v konaní o správnej žalobe proti jeho rozhodnutiu bráni poukazovaním na nesúvislosť konania o vymeraní colného dlhu s trestným stíhaním účastníkov, sa pritom spolu s prvostupňovým správnym orgánom uspokojil so zadovážením zásadných skutkových zistení práve zo zápisníc o výsluchoch, ktoré boli vykonané v trestnom konaní, a ktoré boli aj protichodné, pričom v správnom konaní neboli účastníci konania vypočutí vôbec, ani v záujme odstránenia rozporov v ich výpovediach, resp. v záujme vysvetlenia príčin týchto rozdielov. Uvedený postup žalovaného odvolací súd považuje za závažné pochybenie, odôvodňujúce zrušenie rozhodnutia pre podstatnú vadu konania, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Odvolací súd zistil, že ku krajským súdom konštatovanej požiadavke jednoznačného preukázania vedomosti žalobcov o odňatí tovaru spod colného dohľadu, je potrebné pridať ďalšiu významnú požiadavku kladenú na preskúmané správne rozhodnutia vo vzťahu k určeniu výšky colného dlhu, a síce požiadavku materiálnej pravdy viažúcu sa k riadnemu zisteniu skutočností preukazujúcich jednoznačnú identifikáciu tovaru, ktorá je potrebná pre určenie cla, colnej prírážky a vyrubenie nepriamych daní z dovozu tovaru. Prvostupňový colný orgán na stranách 15 a 16 svojho rozhodnutia vymenoval právne predpisy, ktoré boli použité pri vymeraní colného dlhu, vôbec však nekonkretizoval príslušné použité ustanovenia týchto právnych predpisov a nijako nevysvetlil ich aplikáciu v danej veci.

Napádané rozhodnutia colných orgánov vychádzajú z predpokladu, že v motorovom vozidle prepustenom do colného územia SR bez jeho zaradenia do príslušného colného režimu sa nachádzal etylalkohol. Ako z prvostupňového správneho rozhodnutia vyplýva, pri stanovení tohto predpokladu potrebného na určenie výšky colného dlhu správny orgán vychádzal z obsahu listov Ministerstva financií Rumunska, Generálne riaditeľstvo ciel, č. 255/F zo dňa 7. februára 2001 a č. 45434/F zo dňa 11. októbra 2001 zaslaných colnej správe Slovenskej republiky. Colná správa Rumunska v nich ohľadne vývozu predmetného tovaru DONESTOS - CLUJ oznamuje, že uvedený produkt nie je v Rumunsku registrovaný a nie je predávaný na domácom trhu, pričom laboratórnymi analýzami vzoriek uvedeného produktu zo sudov určených na export bolo zistené, že colnotarifné zaradenie určené pre povrchové látky je nesprávne a tento produkt mal byť deklarovaný ako etylalkohol, čo preukázali aj následné analýzy konštatujúce preparát na báze rafinovaného etylalkoholu 96% vol. s minimálnou koncentráciou

etylalkoholu 94,7% vol. pri teplote 20°C. Odvolací súd zistil, že v predložennom administratívnom spise sa vyššie uvedené listy rumunských colných orgánov spolu s výsledkami analýz sporného tovaru, ani ich úradné preklady, nenachádzajú. V tomto ohľade sú rozhodnutia správnych orgánov nepreskúmateľné a nemajú podklad v predložennom spisovom materiáli. Z poukazu uvedeného v odôvodnení preskúmaného prvostupňového rozhodnutia na oznámenia medzinárodnej výmeny informácií o chemickej analýze sporného tovaru nevyplýva, že by sa výsledky analýzy výslovne viazali k obsahu nákladu motorového vozidla prevážajúceho tovar, ktorý mal byť nezákonne odňatý spod colného dohľadu konaním žalobcov. Vzhľadom k tomu, že vzorky sporného tovaru neboli pri jeho prepustení do colného územia Slovenskej republiky bez zaradenia do colného režimu odobraté a podrobené analýze a tento tovar sa nikdy nenašiel, nemožno jednoznačne určiť tovar, z ktorého sa má vypočítať výška colného dlhu (cla, spotrebnej dane, DPH a dovozej prirážky). Presnú identifikáciu a zloženie sporného, spod colného dohľadu odnímaného tovaru nepoznali žalobcovia, ale ani colný orgán rozhodnutím oznamujúci im ako dlžníkom výšku colného dlhu.

Z takto nespoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, t. j. nespoľahlivo zistených skutočností potrebných na určenie daňových povinností a cla, nemôže rozhodnutie určujúce svojim výrokom peňažné povinnosti účastníkov colného konania vychádzať. Tovar, z ktorého sa má určiť colný dlh pozostávajúci z cla, colnej prirážky a nepriamych daní, musí byť identifikovaný nezameniteľným spôsobom, aby predmet cla a zdanenia bezpochyby zodpovedal tovaru, ktorý podlieha podľa príslušných zákonov clu a zdaneniu.

Preto sa odvolací súd nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že pre vyvodenie zodpovednosti za colný dlh je irelevantné, či žalobcovia - dlžníci poznali presné chemické zloženie tovaru odnímaného spod colného dohľadu, keďže podľa žalovaného ich zodpovednosť za podieľanie sa na nezákonnom odňatí tovaru nezávisí od druhu a množstva tovaru, ktorý bol nezákonne odňatý.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu, že colnými orgánmi zistený skutkový stav neposkytuje dostatok skutkových podkladov pre riadne posúdenie veci, pričom je potrebné zároveň konštatovať nepreskúmateľnosť správnych rozhodnutí z dôvodu neúplnosti administratívneho spisu, v ktorom sa nenachádzali podklady, z ktorých colné orgány pri rozhodovaní v danej veci vychádzali. To sú dôvody na zrušenie preskúmaných správnych rozhodnutí súdom a vrátenie veci na ďalšie konanie.

Vzhľadom na vyššie uvedené a v spojení s citovanými ustanoveniami zákonov odvolací súd dospel k záveru, že námietky žalovaného vznesené v odvolaní nie sú dôvodné, a preto rozhodol podľa § 219 ods. 1 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Nakoľko podľa § 2 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 4 ods. 1 a ods. 3 písm. a/, písm. q/ a § 10 ods. 1 veta prvá zákona č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. januára 2012 právomoc a pôsobnosť Colného riaditeľstva Slovenskej republiky prešli na jeho právneho nástupcu, Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 107 ods. 4 OSP v spojení s § 250 ods. 4 OSP koná s týmto právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal.

Pribratý účastník konania v 2. rade si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania za podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného.

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250k ods. 1, ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo

na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Zo spisového materiálu vyplýva, že G. R. bol do konania pribraný uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/161/2005-98 z 28. novembra 2011 podľa § 250 ods. 1 a ods. 3 veta druhá OSP vzhľadom na to, že na všetkých účastníkov konania pred colnými orgánmi sa vzťahujú spoločné povinnosti, čo zakladá nerozlučné spoločenstvo žalobcov a ostatných účastníkov colného konania.

Ustanovenie § 250k OSP striktne upravuje, že len úspešný žalobca má voči žalovanému správne orgánu v konaniach podľa druhej hlavy piatej časti OSP právo na náhradu trov konania. Konania podľa druhej hlavy piatej časti OSP nie sú konanie sporové v zmysle tretej časti OSP. V správnom súdnictve súdy preskúmajú zákonnosť postupu a rozhodnutí správnych orgánov a výsledok kauzy závisí od toho, či správny orgán zákon dodržal alebo nie. Na tejto skutočnosti, ktorú musí zistiť súd v súlade s dispozičnou a koncentračnou zásadou vo vzťahu k žalobe a žalobcovi, nemôže zmeniť nič argumentácia pribraného účastníka konania a ustanovenie § 250 ods. 1 a 3 OSP je vo vzťahu k pribranému účastníkovi potrebné vykladať tak, že ide predovšetkým o zabezpečenie práva takéhoto účastníka byť informovaný o prípadnej zmene v jeho právach a povinnostiach, ktorá môže byť spôsobená prípadným zrušením rozhodnutia správneho orgánu.

Pribraný účastník konania nie je povinný byť právne zastúpený a v prípade, ak realizuje svoje právo na právne zastúpenie v tomto postavení, je povinný si náklady spojené s takýmto zastúpením znášať sám.

Je tiež potrebné zdôrazniť, že ak pribranému účastníkovi v 2. rade záležalo na výsledku súdneho preskúmavacieho konania a jeho záujmom bolo zrušenie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, nič mu nebránilo podať žalobu (spoločne s ostatnými účastníkmi správneho konania) a takýmto spôsobom aktívne realizovať svoje práva pred súdom, samozrejme aj spolu s príslušiacimi povinnosťami v podobe zaplatenia súdneho poplatku, čo by následne v prípade jeho úspechu odôvodňovalo postup súdu podľa § 250k OSP priznaním mu náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.